

Kommunrevisorerna granskar

**UMEÅ KOMMUN, VÄNNÄS KOMMUN, VINDELNS
KOMMUN, ROBERTSFORS KOMMUN,
NORDMALINGS KOMMUN OCH BJURHOLMS
KOMMUN**

**UMEÅREGIONENS GEMENSAMMA NÄMND FÖR
DRIFT OCH HANTERING AV
PERSONALADMINISTRATIV SYSTEM**

Grundläggande granskning 2024

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen. Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed.

Revisorerna har till uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt, tillfredställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Den grundläggande granskningen utgör en viktig del av revisionens årliga granskning och omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll.

Den grundläggande granskningen baseras på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser. Den grundläggande granskningen ger också underlag att under året uppdatera riskanalysen. Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ha en sådan omfattning att den ger en grund för bedömningar i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens översiktliga syfte är att bedöma om nämnden har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att nämnden lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Granskningen avser att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med det grunduppdrag, mål och eventuella tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?
- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?
- Arbetar nämnden strukturerat för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system och är avgränsad till verksamhetsåret 2024. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att nämnden behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2024.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725)
- Strategisk plan 2016–2028

- Riktlinjer för aktiverade styrning (2021-03-09)
- Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2024 (2023-06-19)
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-09-26)
- Nämndens reglementen

Reglemente

Umeåregionens kommuner har kommit överens om att från och med den 1 januari 2024 uppdatera samverkansavtal och reglemente för nämnden. Reglemente och samverkansavtal är antagna av fullmäktige i samtliga ingående kommuner.

Umeå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Nämnden ansvarar för drift och hantering av personaladministrativa system, som har upphandlats för den gemensamma nämnden, vilket omfattar

- Upphandla personaladministrativa system
- Avtal och avtalsuppföljning mot leverantören
- Övergripande systemförvaltning
- Applikationsdrift
- Server och databasdrift
- Driftmiljö (licenser och hårdvara)
- Vidareutveckling
- Personuppgiftsbiträde

Utöver ovanstående ska personaladministration kunna ske såväl i respektive kommun eller i annan kommun som kommunen bestämmer.

Nämnden ska till respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är genom upprättande av delårsrapport och rapport i samband med årsredovisningen.

1.3.1 Kommunspecifik styrmodell

Umeå kommun specificerar sin styrmodell i Riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, antaget av kommunfullmäktige 2021-03-09. Riktlinjen ska tillämpas av Umeå kommuns nämnder och helägda bolag.

Riktlinjerna fastslår att verksamheten i nämnder/styrelser ska utgå från tilldelat grunduppdrag. Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/styrelser möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och styrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter.

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och styrelse bedömer i vilken omfattning nämnden eller styrelsen verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige.

Utöver grunduppdraget har nämnder och styrelser att förhålla sig till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Inriktningsmål kan destinerats till namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

Nämnder och styrelser har även att förhålla sig till specifika tilläggsuppdrag som kan tilldelas av kommunfullmäktige i samband med fastställande av planeringsdirektiv och budget.

1.3.2 Planeringsprocess och uppföljning

Efter kommunfullmäktiges beslut om samtliga nämnders och inriktning under juni månad ska nämnder/styrelse anta verksamhetsplaner och en internbudget inför kommande verksamhetsår. Verksamhetsplaner och nämndbudget ska beskriva hur nämnder avser verkställa:

- Nämndens grunduppdrag och övriga åtaganden enligt kommunfullmäktiges reglemente
- Mål och tilläggsuppdrag ställda till nämnd i beslutade planeringsdirektiv och budget

Nämnden genomför därefter verksamheten i enlighet med upprättad och fastställd verksamhetsplan och nämndbudget.

Nämnder och styrelser ska kontinuerligt följas upp. Detta i syfte för att följa måluppfyllelse av verksamheternas kvalitet och utveckling. Uppföljningen ska bland annat ske genom:

- Verksamhetsuppföljning genom månads, tertial och årsbokslut
- Uppföljning av internkontroll

1.3.3 Riktlinjer för internkontroll

Kommunens dokument för riktlinjer för intern kontroll som antogs i september 2011, specificerar att kommunens samtliga verksamhetsområden ska tillämpa dessa riktlinjer. I dokumentet framgår att följande moment ska tillämpas av verksamheterna:

Risikanalys

En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk att verksamheterna inte bedrivs enligt lagar och regler samt verksamhetens krav.

Kontrollåtgärder

Vid behov ska åtgärder tas utifrån resultatet av riskanalysen som förhindrar att verksamhetens krav inte uppfylls.

Uppföljning

Verksamheterna ska systematiskt och regelbundet följa upp, bedöma och avrapportera den interna kontrollen.

Dokumentation

Risikanalysen, kontrollåtgärder samt uppföljningen och bedömningen ska dokumenteras.

Rapportering

I samband med inrapportering av bokslut ska nämnderna/styrelserna rapportera till kommunfullmäktige huruvida deras internkontroll har varit tillräcklig.

1.4 Genomförande

Den grundläggande granskningen har genomförts av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun, Vännäs kommun, Vindelns kommun, Robertsfors kommun, Nordmalings kommun och Bjurholms kommun tillsammans med sakkunnigt stöd från KPMG. Granskningen har genomförts genom dialogmöten, bedömning av styr- och uppföljande dokument samt protokollsgranskning.

Protokollsgranskning

De förtroendevalda revisorerna följer styrelse och nämnder löpande, utifrån sina bevakningsansvar för nämnder, genom bland annat protokollsgranskning. Bevakningen rapporteras löpande på revisorernas sammanträden. Protokollsgranskningen dokumenteras på ett av revisorerna överenskommet sätt.

Dokumentstudier

För att få en helhetsbild av styrelsens/nämndens arbete, kompletteras dialogerna (enligt nedan) med insamling, genomgång och analys av relevanta styr- och uppföljningsdokument (budget, reglemente, verksamhetsplan, verksamhetsuppföljning per T1, T2 och årsbokslut, riskanalys, internkontrollplan etc.).

Dialogmöten

Revisorerna har genomfört ett dialogmöte med nämnden under hösten 2024. Under dialogen var utgångspunkten de områden som identifierats i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys, genom dokumentstudier, protokollsgranskning samt löpande under året.

Analys, bedömning och rapportering

När verksamhetsåret är slut sammanställs resultatet och en sammanfattande analys och bedömning görs. Detta sammanställs i en rapport per nämnd, efter att respektive styrelse/nämnd behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2024. Detta för att säkerställa att granskningen omfattar hela granskningsåret.

Rapporterna utgör ett underlag för revisorernas årliga bedömning av måluppfyllelse samt intern kontroll.

2. Resultat av granskningen

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens verksamhetsstyrning och uppföljning under 2024.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Beslutat om verksamhetsplan eller motsvarande		Nämnden har beslutat om en verksamhetsplan och budget för 2024, fastställd av nämnden 2023-12-01 § 19. Av verksamhetsplanen framgår nämndens grunduppdrag och hur det planeras att genomföras. Därtill framgår även hur uppföljning ska ske. Därtill framgår även hur uppföljning ska ske. Detta sker genom tertiärrapportering och intern kontroll. Vidare anges att nämnden avser följa verksamhetens utveckling och arbete via återrapportering av planerade insatser och hantering av uppkomna händelser, samt löpande prioriteringar under verksamhetsåret, via nämndssammanträdena. Nämnden har inte tilldelats några inriktningsmål, personalpolitiska mål eller tilläggsuppdrag. Av verksamhetsplanen framgår dock nämndens leveransmål för 2024.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i tertiärrapporter		Vid nämndens sammanträde 2024-05-24 § 7 antog nämnden ekonomirapport för tertiär 1 samt nämndens regiongemensamma rapport för perioden januari-april 2024. Nämnden följer i samband med delårsrapporten för T2 upp verksamhetsplan samt upprättar en regiongemensam rapport för perioden januari-augusti (2024-09-13 § 14). Av uppföljningen framgår att nämnden antagit nya strategiska målsättningar för perioden 2024-2028, som grunduppdraget också bedöms utifrån: • Fortsatt digitalisering av personal- och löneprocesser för att minska manuell hantering

		• Löneprocessen ska förenkla att korrekta löneutbetalningar görs till rätt person, med rätt belopp och i rätt tid • Driva en samordnad och effektiv systemförvaltning • Ökat samarbete och utbyten kring arbetssätt samt kompetensutveckling Av den regiongemensamma rapporten framgår även uppföljning av de leveransmål för 2024 som nämnden fastställt.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	✓	Nämnden beslutade 2025-02-14 (§4) att godkänna årsrapport för perioden januari-december 2024. Av årsrapporten framgår även uppföljning av nämndens mål.
Uppnår fastställda mål	✓	Nämnden bedömer att den i sin helhet i hög grad uppfyller sina uppdrag och till stora delar uppfyller de strategiska målen. Av de strategiska målen bedöms tre av fyra vara i hög grad uppfyllda, och ett av målen bedöms vara i viss grad uppfyllt. Gällande leveransmålen för 2024 bedöms tre av fem mål vara genomförda, och två av målen bedöms vara delvis genomförda.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på avvikelse från grunduppdrag, inriktningsmål, personalpolitiska mål och ev. tilläggsuppdrag	✓	Av uppföljningen av mål framgår att arbete pågår med samtliga mål, för att nå måluppfyllelse.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.1.1 Övriga iakttagelser

Av de rapporter som nämnden upprättar i samband med tertial 2 och i samband med årsbokslut sker uppföljning av nämndens mål. För samtliga mål lämnas kommentarer som beskriver status på arbetet samt förklaringar avseende status i arbetet.

2.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med det grunduppdrag och mål som fullmäktige fastställt.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens ekonomistyrning och uppföljning under 2024.

Kontrollpunkt	lakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✓	Nämnden har beslutat om en verksamhetsplan och budget för 2024, fastställd av nämnden 2023-12-01 § 19
Följt upp ekonomin i tertialrapporter	✓	Vid nämndens sammanträde 2024-05-24 § 7 antog nämnden ekonomirapport för tertial 1 samt nämndens regiongemensamma rapport för perioden januari-april 2024. Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 137 tkr för perioden, samt en prognos om 137 tkr för helåret. Avvikelsen beror på att Visma ännu ej levererat allt enligt överenskommen restlista och innehållandet av införandeavgift kvarstår. Nämnden följer i samband med delårsrapporten för T2 upp verksamhetsplan samt upprättar en regiongemensam rapport för perioden januari-augusti (2024-09-13 § 14). Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 485 tkr för perioden, samt en prognos på 300 tkr för helåret. Detta förklaras främst av lägre kostnader än budgeterat för tilläggstjänster samt ersättning från Visma enligt Överenskommelse - reglering för slutleverans på restlistan (150 tkr).
Följt upp ekonomin i en årsrapport	✓	Nämnden beslutade om årsrapport vid sitt sammanträde 2025-02-14 (§4).
Når måluppfyllelse avseende ekonomi (inkl. budget)	✓	Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om 935 tkr. Avvikelsen förklaras främst av att planerat inköp av ny funktionalitet inte genomfördes under 2024, ökade intäkter till följd av ny överenskommelse med Visma och genomförande av andra uppgifter som inte renderar i budgeterade utvecklingskostnader. Överskottet fördelas enligt överenskommen fördelningsnyckel åter till respektive ingående partner.

Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	✓	Inga väsentliga avvikelser har noterats.
---	---	--

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2.1 Bedömning

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat.

2.3 Intern kontroll

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens interna kontroll under 2024.

Kontrollpunkt	Iakttagelse	Kommentar/hänvisning till protokoll
Beslutat om internkontrollplan	✓	Ja, nämnden beslutade om fastställande av riskanalys och internkontrollplan på sammanträdet 2023-12-01 §18
Värderat identifierade risker	✓	Internkontrollplanen innehåller en riskanalys (riskinventering, riskvärdering och åtgärder)
Internkontrollplanen tydliggör - vilka risker som ska kontrolleras - kontrollmetod - vem som är ansvarig för kontroll - när i tid kontroll sker	✓	Internkontrollplanen anger kontrollområde, identifierad risk, vilken/vilka åtgärder som ska vidtas, vem som ansvarar för respektive åtgärd samt när återrapportering ska ske.
Följt upp internkontrollplanen	✓	Uppföljning av internkontrollplanen har skett i samband med verksamhetsuppföljningarna vid T2 och i samband med årsbokslut. Av uppföljningen framgår vilka åtgärder som genomförts.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	✓	I uppföljningen anges att arbete med samtliga åtgärder sker enligt plan.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.3.1 Övriga iakttagelser

Merparten av riskerna i internkontrollplanen har riskvärde 6, 8 eller 9, vilket innebär att åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplanen. Om riskvärdet är 12-16 ska direkta och omfattande åtgärder finnas med i internkontrollplanen. Nämnden har i internkontrollplanen angett åtgärder för att minska riskerna för samtliga identifierade risker. Av uppföljningen framgår att åtgärder har vidtagits/pågår enligt plan.

2.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en struktur för att arbetet med intern kontroll bedrivs på ett systematiskt sätt.

3. Sammanfattade bedömning

I vår översiktliga granskning av Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system har vi inte hittat några väsentliga avvikelser. Vi bedömer därför att nämnden i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfråga	Bedömning	Motivering
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med det grunduppdrag, mål och eventuella tilläggsuppdrag som fullmäktige fastställt?	Ja	Nämnden har fastställt en verksamhetsplan för 2024 där grunduppdrag och nämndens mål framgår. Uppföljning sker vid tertial 1, tertial 2 samt vid årsbokslut. Rapportering till kommunstyrelsen sker i enlighet med de anvisningar som ges, och därtill upprättas regiongemensamma rapporter per tertial.
Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?	Ja	Nämnden har fastställt en budget för verksamhetsåret. Nämnden har erhållit tertialvis uppföljning av ekonomin. Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse.
Arbetar nämnden strukturerat för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll?	Ja	Nämnden har beslutat om internkontroll, där riskanalysen framgår. Internkontrollplanen följs upp tertialvis och nämnden gör en samlad bedömning av sin interna styrning och kontroll. Av uppföljningen framgår de åtgärder som är vidtagna.